

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

Lei ex.

2 Lei ex.

Lumina satelor noastre

Fragment din discursul rostit de d. I. C. Georgescu, prefectul județului, la inaugurarea școlii din Nădab.

„Inaugurarea acestui frumos lăcaș cultural românesc, pentru care au dat suma de 165.000 lei, este o nouă piatră demarcativă în lupta noastră pentru reculescerea satelor dela gra- Un nou far s'a aprins întru rî- de vreme în acest colț al pă- tului strămoșesc.

Opera clădirilor școlare din jude- nostru înregistrează un nou suc- când se da această clădire me- ei de-a creia și fortifica con- țele românești dela frontieră. O țintă de aur a fost bătută în rusa culturală, cu care neîntre- n român, d. dr. C. Anghelescu, istrul instrucției publice, a îm- cat trupul țerei, dând român- Ńii armura necesară în marea pentru întărită a civilizației, e trebuie să-i revie aici — tot ge- lui latin.

Mă simt dator, ca în fața dlor iștri și în fața acestui popor dor- de bine, adunat aici din toate ille județului, să arăt în câteva nte care este situațiunea clădir- școlare în județul Aradului și ce- realizat pe acest tărâm prin ac- tatea noastră de prefect al acestui țet.

Strângerea fondurilor pentru școală început în anul 1923 și astăzi em în total aproape șapte mi- pane lei în numerar, plus mate- lele oferite de însușirea ob- ască, materiale, care reprezintă și e o valoare de circa trei milioane jumătate de lei. În anul 1923. au pus în construcție 17 școli, în tal cu 26 sale de învățământ, plus cunțile învățătoarești, compuse a- ste din câte două camere și din pendințele necesare. Trei din aceste poli sunt terminate și date destina- țunii, iar 14 vor fi terminate până 1 Octomvrie.

În 1924 s'a început construirea lui număr de 25 școli primare, 37 sale de învățământ și 25 de cunțe pentru învățători. Zece din ește școli sperăm să fie date folo- lui public încă până la sfârșitul ului curent. Putem spune, deci, că județul Aradului s'au realizat în tal 42 școli, cu un număr de 63 sale, 36 de locuințe pentru învățători. Un puternic sprijin, fără de care am fi putut să avem aceste con- strucții, putem să-l mulțumim dlor iniștri general Văitoianu și Ale- andru Constantinescu, care ne-a merit lemnăria necesară din pădu- țile statului. Domniile lor și-au căști- țat un titlu nepieritor la recuno- țința poporului din județ și numele lor lor rămân săpate pe veci în conștiința acestor granițe.

Dar recunoștința noastră, a tuturor se îndrepte azi și către admira- bilul isvor de forțe și idealism, care este țărănul român din acest frunțș județ. Mănați de-o nestinsă sete de învățătură țărării noștri au contri- but cu însușire pentru ridicarea acestei cetăți de lumină, vădindu-și astfel, dlor iniștri, și conștiința vie țe o au de rostul lor în lume. Eu fac aici mărturie solemnă pentru în- țelegerea și însușirea, cu care au grăbit să-mi dea concursul lor întru realizarea marelui opere a construc- ții școlare din județ.

Prezum în tot irecital lor de estăși neclintii ai românismului, ei își vor face datoria și în viitor, crescând generații de grăniceri ne- înfrânți la aceste hotare ale țării.

În fața operei înfăptuite, simțim azi cu toții, popor și conducători, fericirea unei noi victorii morale și urăm ca ea să fie rodnică și eternă.

Apel către ziarele din România

„Grăul Românesc” din Panciova face următorul apel:

S'a întâmplat de multe ori, ca ziare de frunte din România, aduc știri cul- turale, sau politice despre viața noastră știri care le capătă dela persoane par- ticulare, cari de vre-o câteva ori au fost neadevurate, jignitoare și păgu- bitoare intereselor noastre de aici.

Noi rugăm din nou cu insistență in- treaga ziaristică a României, ca să nu publice nici o știre de interes obștec, despre treburile noastre, dacă ea nu este publicată în această mică foaie a noastră, căci prin lansarea unor știri neadevurate, sau prin vreun comentat provocator, numai ne îngreunează nouă situația.

Biserica greco-catolică a ho- țării schimbarea calendarului

Mitropolitul Primat, într'o convor- bire cu corespondentul ziarului „Uni- versului” a făcut între altele urmă- toarea frumoasă declarație:

„Se știe, că dintre români mai mult de un milion sunt uniți cu biserica papistă, dar unirea s'a făcut astfel, încât toată rânduiala rituală și toate obiceiurile răsăritului să rămăie și la ei, intacte.

Astfel și biserica-unită avea sărbă- torile la aceiași dată cu cea ortodoxă. Acum a hotărât și Sinodul episco- pilor greco-catolici români să facă și ei îndreptarea calendarului deodată cu biserica ortodoxă, adică la 1 Oct. crt.

Această hotărâre este foarte vrednică de remarcă, căci prin aceasta ierarhii ambelor biserici românești au dovedit o deplină înțelegere, că poporul român întreg trebuie condus în cele suflutești în mod unitar.

Dovezi de sinceritate

„Brasoi Lapok” într'un număr recent publică următoarea poezie, datorită dlui Farkadi Sándor și intitulată „Legenda lacu- lui ucigaș” (Gyilkosto regeje):

„Se sopsțește că în locul lacului era, nu de mult, grădina zanelor.
„Dar puhoiul murdar din munți s'a re- vârsat și s'a risipit pe câmpul verde-au- riu.”

„Iar de atunci: e lac. Dumbravele răco- roase tănjesec acum în noroiu.
„Deasupra lor plutesc samedeni de bă- lării și armate scârboase de broașț răioase.”

„Se prăpădește aici tot ce e bun și fru- mos. Dela fund este sugrumat fostul Eden.”

„Spre cer borăsc astfel de duhori, în căd cad vulturii din zbor.
„Mii de pumale n'ar izbi mai bine de- căd dănsii și duhoarea de hoit a scârbeșe- niei lor.”

„Din această cauză această oribilă ballă și-a câștigat poate numele de: Lacul ucigaș.”

„Le mai rezistă doar, cu îndărăjire, doui- trei brazi, ridicându-și printre dănsii capetele făloase. Deasemenea soarele arzător, care scâmbind trece d'asupra lacu- lui spre zenit”. (Trad. „România”.)

Cititorii români înțeleg acest glas urât și neputincios și fără comentarii speciale. Așezăm această „poezie” în lada atător alte documente ale sincerității ungarilor noștri.

NOTE

Pentru pacea țării noastre

Arad 25 Sept.

După informațiile oficiale, la atacurile mișe- lești ale bandelor bolșevice în sudul Basarabiei noastre, o parte a populației rusești din satele atacate și fugite, a făcut cauză comună cu ban- diții veniți de peste Nistru.

Acest fapt ar trebui să deschidă însfășit ochii autorităților noastre superioare, asupra enormu- lui număr de cetățeni străini cari vin mereu și se opresc în țara aceasta din cale atără de ospitalitări.

României i-se face în străinătate o reclamă funestă: de țară a îmbogățirilor rapide și sigure, de țară fără frontiere, așa că mii și mii de mun- citori, aventurieri, escrocii etc. vin să-și caute la noi norocul. În acest mod să strecoară în patria noastră o mulțime de oameni gata la orice.

Străinii aceștia ajunși odată la noi în țară, stau aici cât le place. Un control sever, patrio- tic, românesc, al străinilor, mai lasă de dorit.

Muncitorii români sunt dați afară din lucru pentru a face loc străinilor, așa ziși „speciali- ști”, veniți din Ungaria și de aiurea. Industria și comerțul din Ardeal e în mâna minoritarilor. Directorii marilor stabilimente industriale din Ardeal, smulg ușor la București, autorizații pentru rămânerea în țară a muncitorilor străini, primii cu brațele deschise în fabricile ardene. Invația asta e sufoacă pentru elementul românesc.

Peste liniștea zilei de astăzi cine știe, dacă și în apropierea graniței spre Ungaria, nu se aprind poate. Cunoaștem, credem, destul de bine senti- mentele majorității minoritarilor noștri, căroca nu le-am negat niciodată dreptul de a-și apăra ființa lor națională. Dar ne îndoim că, dela osanalele mult grăitoare cântate lui Apponyi, fostu- lui călău al școlilor românești din fosta Un- garia, după insultele grosolane la adresa lui Oskar Iaszi și-a democrației, — până la încercări a la Tatar — Bunar, ar fi o prea mare distanță!

Trebuie deci să fie schimbat radical sistemul de până acum. Țara trebuie curățată, dela un capăt la altul, de străinii indezirabili.

E o măsură urgentă, imperioasă, pe care pacea noastră internă și binele neamului nostru, o reclamă cu toată țaria!

Populația românească din Ardeal ar primi cu supună satisfacție o măsură în acest sens, luată de guvernul nostru și dusă la bun sfârșit.

Chestia studentească în Serbia

Citim în „Grăul Românesc” organul ro- mânilor din Banatul sârbesc:

Ministerul de Instrucție, durere, nu a adus nici până acumă nici o hotărâre în cauza aceasta atât de urgentă: Să vede, că voește a continua politica dlui Pribicevici, care interzicea studenților noștri, chiar și celor universitari, studierea în străină- tate, pe când Sârbilor și Nemților le per- mite studierea în Austria, Cehoslovacia și Germania.

O forță națională

Corurile și fanfarele din Banat

Arad, 25 Sept. 1924

Cercul „Militar-Civil Principele Carol” din Timișoara, prezidat de distinsul gene- ral C. Găvănescul a dat o însemnată suma de bani pentru premierea celor mai bune coruri și fanfare din Banat. Acum Duminec, ce vine, va avea loc marele concurs muzical, căruia, dupăcum am mai anunțat, organizatorii îl vor da un cadru de mare serbătoare culturală românească. Un frumos concurs de coruri a avut loc. Dumineca trecută, la Chizdău (j. Timiș), nade popu- rul nostru bândșean ne-a dovedit iarăși, că minunatul lor colț de țară este un rai al cântecului românesc.

Sânt aceste — și mai ales concursul de Dumineca viitoare (un special apel publi- căm în corpul ziarului) manifestațiuni asu- pra cărora trebuie să ne oprim.

Nenumăratele coruri și fanfare din Ba- nat sânt compuse din țărani de toate vâr- stele. Unele din aceste coruri și fanfare au devenit, prin vechimea lor, prin munca depusă, prin elementele bune din cari sunt compuse și prin succesele repurtate, adevărate instituțiuni culturale având toate atributele și toate meritele ca să poarte mențiunea onorabilă de „persoană morală”.

Mai mult decât toate manifestațiile spor- tive, orcece gen ar fi ele, un concurs mu- zical deschide orizonturi largi educației cul- turale și artistice a maseilor. Pentru mul- țime, muzica este cheia fermecată care deschide toate porțile inimii și luminează toate ascunșurile suflutești: înflesul unui cân- tec pune stăpânire pe mulțime mai mult decât toate poruncile nevoitor, ale rațiunii și mai sigur decât o legiune întreagă de oratori populari. Muzica este focul în care se înmoaie, se jalonează și se cătește oțelul formidabil care erie puterea suflutească a maseilor. Cu un cântec se cucereste o idee, se câștigă o bătălie.

Dar mai presus de toate, în sbuciumata viață a neamului acesta, muzica a fost lan- țul fermecat care a împiedecat înstreinarea fraților robii sub deosebite stăpâniri strei- ne, a fost elementul care a apropiat inimile ce băteau din departare în același ritm românesc. În istoria românilor, cântecul joacă un rol de căpetenie. Firea sentimentală a rasei a fixat în poezie, prin muzică, toate momentele mari, toate isprăvile eroilor, și nu arareori istoricii au desprins din baladele populare și au fixat pentru viitorime pagini încă obscure până atunci ale istoriei.

În afară de adevărul etern că muzica înobilează suflutele și deschide toate is- voarele generozității și cavalerismului, această manifestare de eșență divină, a

Dacă nici din acest for nu vom căpăta recunoșterea drepturilor noastre, vom inter- pele în Skupștină, ca să dovedim cum sunt „respectate” drepturile noastre minoritare culturale.

servit, pentru neamul românesc, în cursul vremii, drept cel mai bun propagandist național.

În Ardealul atător silnicii, se exprima, în forma muzicală, dorințe și aspirațiuni, re- grețe și ură și atăta dragoste de neam în lapidarele tipare ale revoltei, căta nu putea încăpea în nici-o altă formă de ma- nifestare. Marele maestru al educației patriotice, Bolintineanu, și-a găsit, cu aju- torul muzicii porți deschise în Ardeal pentru nepieritoare sale versuri, adevă- rate sentențe ale catechismului național. Tot asemenea Alecsandri, Eminescu, Coșbuc și Goța care, dacă a făcut temniță pentru proză, a putut striga, în versuri, Oltului, „să se mute în altă țară”. Sub ochii stăpâ- nitorului crud și neînduplecat, și fără ca el să bănuiască, s'a făcut, prin muzică, cea mai formidabilă propagandă națională și s'a ținut trează conștiința de rasă.

Prin muzică s'au făcut cunoscuți aci, în Ardeal, de multă vreme, toți poeții „din țară”, și călătorul din regat venit pe aci, încă acum treizeci de ani, nu-și putea re- ține lacrimile ascultând cu căta înțelegere și cu căta asemănare suflutească se cânta, în te miri ce sat de prin „părțile ungurene” jalnică întâmplare a „călugărului din ve- chiuul schit” al nu știm cărui poet anonim.

Rotul muzicii rămâne-azi pur cultural și cu ajutorul ei poeții pot escalada por- țile sufluteului maseilor, acolo, unde, orce s'ar zice, residă adevărata nemurire a scriitorului. În acest adevăr este a se căuta o metodică educație culturală. Cea mai genială poezie a lui Eminescu de pildă, rămâne inexistentă pentru popor, față de versificările cântate ale lui Carol Scrob, dacă nu este îmbrăcată în haina însinuantă a muzicii. Aci e rotul compozitorilor și educatorilor muzicali: să însușească, cu accentele cântecului, cele mai frumoase inspirații poetice ale scriitorilor români. Și e trist că se întâmplă mai întotdeauna ca versurile să nu corespundă nici pe departe inspirațiilor muzicale. Este o mare greșală a compozitorului că nu observă cumcă pun pe muzică, buclăți versificate sui-generis, cari n'au nimic a face cu literatura.

Un revirement în această direcție trebuie să se îndeplinească. Așteptăm și interven- ționea oficialității prin încurajări și premii. Până atunci, inițiative individuale ca aceea a olimpiadei corurilor bănașene merită toată aprobarea și toată lauda noastră, întrucât înseamnă un pas înainte spre per- fecționarea unei formidabile arme de edu- cație culturală a poporului.

FOILETON

Ultimele pagini

Sunt astăzi ultimele pagini pe care încerc să-ți le scriu, Imi năvălesc atâtea 'n minte și atât de clar și luminoase: Ca fulgerările de soare căzând pe temple majestoase, Ca și o noapte de incendiu sub cer de iarnă plumburiu.

Pierdută este bătălia, văd bine, nu mai e scăpare, Mă uit în urmă și privirea cuprinde câmpul străbătut: Un câmp de 'nirângere cumplită se 'ntinde astăzi ca o mare, O mare calmă, fără brazde, cu cerul trist, cu cerul mut.

Să mă întorc mă 'adeamnă gândul, dar noaptea tînde să mă suarbă, Imi dă fiorii nebunii — și 'ntr'un vârtej ametițor

Aud cuvinte-abia șoptite, aș vrea să fug prin ceața oarbă, Hlamida-vânt este sfășiată și bida-vânt săgetător.

Când am plecat — copilul dornic — era o caldă primăvară, Imbobocise trandafirii; în zări palatul fermecat M'ademenia cu-a sa lumină, ce schintea ca piatra rară Și m'atrăgea, făcându-mi pasul — dar azi mi-e pieptul sfărâmat.

O clipă-mi fulgeră prin minte o altă lume mai senină, Cu ceruri pururea albastre, cu ape clare și cu flori, Cu flori de lotus, flori eterne, cu luptători ce nu suspină, Dar știu să lupte și să 'nvingă, privindu-și moartea zămbitori.

Tresar din gândurile mele un plop cu fruntea veștejită Imi bate 'n geam că o fantomă, târzie toamnă, plâns de vânt, E noapte-adâncă, nori de smoală, și plînge-o pasăre rănită, Tu ai plecat, tu ești departe, odaia-mi este un mormânt!

Azi s'a sfârșit iubirea noastră, ce va urma îmi e tot una, În munți uitați mă voiu retrage, asemeni unui castelan, Și voiu visa la nemurire, la albe nopți atunci când luna Ne sârută cu raze de aur, iar lângă noi zâmbea Satan!

Dar cine știe dacă 'n viață tu vei ești triumfătoare, Și cine știe, poate-odată ne-om revedea îmbrățniți, Într'un amurg de primăvară, în triurii de privighetoră, Și ne-vom privi cu ochi de piatră, doi amăgiți, doi rătațiți.

AL. T. STAMATIAD.

Mica publicitate

VECHINICA TINERETE ajunge orice femeie, dacă folosește crema „SFRAL“. O pregătește Farmacia ROZSNYAI din Arad.

MIERE cumpără în ori ce cantitate firma: Gustav Dürr, Arad.

INSCRIE la școala de menaj din Oradia-Mare, Strada Take Ionescu (fostă Crișului) Nr. 27 sunt în curs și se mai primesc eleve până la 5 Octombrie. — Informații se primesc la Direcțiunea școlii de menaj.

De vânzare

în Pecica-română un plug cu motor (benzină) 40 cai putere, cu trei fiere. Adresa la Administrația ziarului.

Bucătărie de prima clasă în restaurantul de nou transformat al lui

MAYER se capătă abonament ieftin. — Arad, Strada Bucur Nr. 3.

Insertii se primesc la Administrația ziarului.

LOC DESCHIS

DESCHIDERE de LOCAL! Vestese onorata clientela ca incepand cu ziua de 1 Octombrie imi deschid atelierului meu de cojocarie și blănărie în fostul local al agentiei de publicitate „Kelet“ Strada Alexandri (fostă Salacz) Nr. 1. — Recomandădu-mă binevoitoare atențiuni a onoratului public, rămân cu deosebită stimă: S. ESENSTÄEDTER, Sucursala din Arad, a Atelierului de cojocarie și blănărie. (Rudolf Mosse 7023).

La notariatul cercual Ciuciu, se caută un practicant bun în curent cu toate agendele unui notariat, pe lângă în salar lunar de 1000 Lei și întreținere gratuită. — Reflectanții la acest post, — ce se poate ocupa din 1 Octombrie a. c. — se pot adresa în scris notarului din Ciuciu.

Nr. G. 7407/1924.

Publicațiune de licitație.

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad, No. de mai sus mobile și alte obiecte cuprinse în favorul lui Dr. Teentiu Olariu contra urmăritului pentru suma de Lei 100.000 capital interese de 8% dela 1 Iulie 1924, spese stabilite până în prezant în suma de Lei 3543 se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Gen. Coandă Nr. 54 în ziua de 14 Octombrie 1924 la orele 4 d. m.

Arad, la 23 Septembrie 1924.

Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică edacția nu ia nici o răspundere.

Consiliul de miniștri

— Inapoierea d-lui V. Brătianu. — Situația din Basarabia. — Înălțarea catedralei dela Bălți. — Primirea Patriarhului Ierusalimului.

Membrii guvernului s'au întrunit ieri, Miercuri, la orele 10 dim., într'un consiliu, prezidat de ministrul comunicațiilor, care ține interimatul președinției în absența dlui Ion Brătianu.

O expunere a dlui V. Brătianu

D. ministrul de finanțe V. Brătianu a făcut colegilor săi o lungă expunere asupra rezultatelor călătoriei sale de tratative și discuții financiare-economice, făcută în Apus. Călătoria dlui V. Brătianu a avut de scop să explice străinătății legile economice, votate în ultimul timp, și să îndemne marile întreprinderi industriale și pe financiarii mari aliați să participe la punerea în valoare a bogățiilor țării.

Convingerea dsale este, că a izbutit să atingă acest scop, fiindcă întrebând de ziaristi, la ieșirea din consiliu, asupra rezultatelor practice cu cari s'a înapoiat din străinătate, ds'a declarat:

— „Am spus opiniei publice tot ce aveam de spus prin interviurile acordate presei aliate, ca și „Universului“ prin reprezentantul său la Geneva. Nu am solicitat străinătății nici un împrumut, iar dacă voiți să știți rezultatele practice, iată: dacă vreți să cunoașteți adevărata situație asupra României, să nu citești presa română, care o denigrează. Numai peste hotare poți cunoaște realitatea situației României. Scrieți aceasta la gazetă, dacă puteți.“

Situația din Basarabia

D. I. Inuleț, ministrul Basarabiei, și G. Tătărescu, subsecretar de stat la interne, au citit consiliului un amănunțit raport asupra situației din Basarabia, raport bazat pe ancheta ce au făcut zilele trecute la fața locului.

Înălțarea catedralei dela Bălți

Consiliul a delegat pe dnii miniștri Al. Lăpedatu, G. Mărzescu, dr. C. Angelescu, I. Nistor, I. Inuleț, N. N. Săveanu și A. Văitoianu să participe împreună cu I. P. S. Sa Mitropolitul primat al României dr. Miron Cristea la solemnitatea punerii pietrei fundamentale a catedralei ortodoxe din Bălți, solemnitate, care s'a hotărât să fie Duminecă, 28 Septembrie.

Primirea patriarhului Ierusalimului

Consiliul a delegat pe ministrul cultelor și artelor d. Al. Lăpedatu și pe I. P. S. Sa Mitropolitul primat, Miron și I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului să primească în gara de Nord pe Sanctitatea Sa Patriarhul Damianos al Ierusalimului, hotărând să se dea azi la amiază un prânz la Sf. Mitropolie în cinstea ilustruului oaspe.

Duminecă, Patriarhul se va duce la Sinaia să mulțumească M. S. Regelui pentru buna primire făcută de România misiunii Sanctității Sale și să predea M. Sale insignele ordinului Sf-tului Mormânt.

Infrățirea popoarelor prin biserică

— Conferința dela Sinaia —

Ziua II-a

SINAIA 23 Sept. — În ședința de azi dim., a luat cuvântul episcopul Paisie în numele mitropolitului dela Sofia, aducând urările de bine din partea bisericii bulgare.

D. prof. dr. Dragomir Demetrescu aduce salutările mitropolitului primat al României, care regretă că nu a putut lua parte la congresul dela Sinaia, trebuind să iasă întru întâmpinarea patriarhului Ierusalimului care sosește mâine.

Se citește o telegramă de aderență, din partea soc. femeilor ortodoxe române, care e primită cu o deosebită bucurie. Se intră apoi în ordinea de zi.

D. prof. universitar I. Lupaș, atrage atențiunea asupra minorităților românești din Statele balcanice și cere pentru ea un tratament egal cu minoritățile din România. Cere ca în consiliile naționale a alianții din țările balcanice să fie reprezentate și aceste minorități românești.

Se votează o rezoluție prin care conferința recunoaște importanța minorităților din statele balcanice care reclamă un tratament drept și creștinesc în convingerea că numai pe această cale se poate propaga stabilitatea în aceste țări și dorește ca în acest scop consiliul național să stea într'o strânsă legătură de corespondență și colaborare.

Urmează un referat asupra chestiunii: În ce măsură bisericile ortodoxe pot contribui la menținerea păcii ferme în Balcani.

D. raportor G. Ispir, după o introducere generală stăruie asupra următoarelor patru puncte:

1. Biserica ortodoxă intrucât e dominantă, trebuie să lucreze pentru formarea opiniei publice creștine.

2. Biserica creștină să caute să influențeze problemele sociale ale vieții.

3. Biserica ortodoxă să predice solidaritatea socială împotriva bolșevismului și a curentelor filosofice păgâne de azi.

4. Biserica ortodoxă să rezolve chestiunea misionarismului ortodox. Ca mijloace de rezolvare a acestui postulat, d. Ispir arată necesitatea înființării unui patriarhat în locul celui de azi. O patriarhie forte, cu influență asupra tuturor popoarelor ortodoxe.

Patriarhatul dela Constantinopol să nu fie clerical, ci general ortodox.

Al doilea mijloc ar fi înființarea, unui institut teologic internațional pentru aprofundarea tuturor ideilor ortodoxe.

După aceasta, delegatul bulgar d. Tankov își exprimă adevăratul său sentiment față de acest proiect.

Delegatul grec Diohumiotis spune că nu se poate transforma patriarhatul grec din Constantinopol așa cum propune d. Ispir ci biserica să rămână ortodoxă așa cum este. Nu ne trebuie un papă ortodox, ci numai un sinod ecumenic și acesta ajunge.

D. legatul sârb Stoianovici dela institutul teologic din Carlovitz este pentru crearea unui comitet balcanic permanent.

Sir Dickinson crede necesară convocarea unei conferințe speciale la care să se dezbătă mijloacele potrivite pentru apropiere strânsă dintre bisericile ortodoxe.

D. prof. Onisifor Ghibu aderă la propunerea d-lui Dickinson și din parte-i propune ca la conferință pe lângă chestiunea unirii strânsă a bisericilor ortodoxe laolaltă să se discute și marea chestiune a unirii bisericii ortodoxe cu biserica creștină din apus inclusiv cea catolică.

A răspuns d. Dickinson, menținându-și punctul său de vedere.

La cuvântul apoi dl Serban Ionescu cerând afirmarea mișcării social creștine din Balcani pentru formarea unei conștiințe sociale ca mijloc de apropiere și infrățire a popoarelor.

dl deputat dr. Ștefan Bogdan accentuează necesitatea unei activități intensive, în vederea menținerii păcii și face aluzie la Rusia care s'a dovedit că e dușmana păcii.

Aderă la ideea de a se forma un comitet balcanic permanent pentru ideile religioase.

În jurul acestor discuții s'a adus o rezoluție, în scopul de a se găsi o modalitate concretă pentru exprimarea unității religioase a popoarelor ortodoxe.

În ce privește mijloacele pentru realizarea acestui scop, aceasta se va discuta într'o viitoare conferință a cărei loc și timp se va stabili prin comitetul central al alianții popoarelor.

Arhimandritul Scriban, președintele conferinței, după ce face un rezumat al ideilor expuse, își exprimă convingerea că acestea vor contribui în mare măsură la propagarea ideilor creștine.

Conferința s'a terminat la ora 1.

Cețiți și răspândiți Tribuna Nouă

Atacurile de Basarabia

Declarațiunile d-lui crețar de stat Gh. Tătărescu

D. Tătărescu, subsecretar de stat la ministerul de interne, a convocat pe tanții presei spre a-i pune în cunoștință rezultatele anchetei făcute la Tatar-Buni regiunea din jurul acestui oraș.

Dela început d. ministrul arată că într'o bună parte d. s'au strecurat erori mari în publicate.

S'a spus între altele că Tatar-Buni s'au distrus din jurul lui au fost distruse.

În Tatar-Buni au fost două case și două grajduri, în com. o casă care servea drept de munițiuni. În Cismea nu a mic distrus.

Din mărturisirile unui terorist de peste Nistru, prins de noi, în aceste sate cași în alte sate Basarabia unde mediul este bolșevic au agenții bine plătite.

organizate centre teroriste, ca dădică la un semnal convenit, giunea Tatar-Buni șeful terorist era un anume Nenin, care n'a prins.

Asemenea bandiți sunt plătiți 30 mii lei pe zi, în afară de pradă.

În aceasta regiune bandiții au circa 800 mii lei.

N'au avut însă, norocul să prada la adăpost.

Toți capii bandiților ca și cei cu arme sunt ruși. Bulgarii și nu au fost amestecați în mișcare.

Trupa noastră s'a comportat răbil, nu numai soldații din regat ci și soldații basarabeni dații cari făceau parte din mîna germană, rusă, bulgară, etc.

La încheiere, d. ministrul Tătărescu arată că starea de asediu nu se exercita un control al populației apropierea Nistrului să împiedice mai mare parte contrabandă de și invazii de agenți teroristi.

Vom trimite acum în cât mai multe puncte jandarmi călări. Pierderile noastre sunt: 6 jandarmi și 5 soldați uciși, 5 soldați răniți.

Scopul atacurilor este de a crea populație o stare de teroare și siguranță prielnică unei convulsii bolșevism.

Experiența făcută, — terminată de Tătărescu — i-a vindecat aceste iluzii.

Reluarea relațiilor diplomatice maghiare

S'a încheiat convenția Opiniile sunt împărțite

BUDAPESTA, 24. — Agenția de presă rusă anunță, că o convenție semnată la 15 Septembrie a. c. între Krestinsky, în numele republicii sovietice ruse și d-nii Kanya și delegații guvernului maghiar. Această convenție, care urmează să fie ratificată de ambele guverne, prevede reluarea relațiilor diplomatice între Rusia sovietică și Ungaria.

Ministrul de interne al Ungariei, d. Kowski, a declarat că s'a încheiat o convenție relativă la schimbul mărfurilor între Ungaria și Rusia și deci, nu vorbă de o reluare a relațiilor diplomatice între cele două țări.

Cu toate acestea, presa din Budapesta afirmă că s'a încheiat o convenție ruso-maghiară.

În cercurile comerciale și industriale s'a aprobat inițiativa luată de guvernul maghiar în vederea încheierii unei convenții de schimb a mărfurilor între Ungaria și Rusia și deci, nu vorbă de o reluare a relațiilor diplomatice între cele două țări.

Cu toate acestea, presa din Budapesta afirmă că s'a încheiat o convenție ruso-maghiară.

Lărgirea fabricii de tutun din Timișoara

TIMIȘOARA, 23. — S'a ținut la de tutun din localitate o licitație pentru continuarea clădirii fabricii de tutun.

Costul lucrărilor ce se vor face este de 2 milioane lei.

Fabrica de tutun din localitate va astfel cea mai mare din țară.

In 1 Octombrie se deschide

Magazinul de articoli de joacă și blănărie al firmei

S. EISENSTÄEDTER

— SUCURSALA ARAD —

în Str. Alexandri Nr. 1 (fostă Salacz) în fostul local al biroului de ziar „Kelet“ (Rudolf Mosse 2023)

Covoară, coperitoare de somiere, garnituri pentru pat și masă, se pot căpăta cu cele mai ieftine prețuri la:

ALEXANDRU LISSEM salon de modă engleză și franceză Arad, Piața Avram Iancu Nr. 2.

Tractoare Fordson cu plug Oliver 7/A și transmisie

FORD automobile de persoane, camioane, autobuse, toate piesele pentru

și Fordson sisteme cele mai noi și mai moderne se găsesc în permanentă în magazia reprezentanților autorizați

„FORD MOTOR-COMPANY“

Întreprindere de Mașini și Automobile Arad, Strada Alexandri 6.

Telefon: 112. Adresa telegrafică: Ablonczy. (Rudolf Mosse 7021.)

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Adr. telegr.: VAGONASTRA TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Încărcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de gheyinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magazii de consignație mai jos notate.

Arad: Întreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul 6. Brașov: „Silvania“ Întreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7. Cernăuți: „Mecano“ S. A. Piața Unirii numărul 9. Cluj: Blaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3. Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj Oradea-Mare: „Economia“ S. A. pt. Comerț și Ind. Piața M.-Viteazul 1. Sătmar: Frații Prinț, Turnăria de Fier și Fabrică de Mașini Sibiu: Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade. Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. întrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a. Timișoara: Schwäbischer Landwirtschafstverein, Gorove-gasse 5.

Intâmpinare

In chestiunea construcțiilor școlare

Primim următoarele:

Stimate Domnule Redactor!

După-cum v'am arătat cu ocaziunea serbărilor dela Năclab, în No. 75 a prețutului nostru ziar: „Tribuna Nouă“, din 19 Sept. 1924 d. corespondent: la rubrica „Construcțiile școlare din județ“, atacă și persoana mea. Eu deja în 6 Sept. m'am prezentat în comuna Dieci, pentru a mă convinge cum merg lucrările și abia am aflat 2 oameni, cari aduceau penza necesară pentru edificarea noului edificiu școlar. Am sunat telefonul la pretura din Sebiș, comunicând cum stau lucrările și de acolo mi s'a răspuns că la 15 Sept. desigur se vor începe. În 16 Sept. a sosit dl prefect în fața locului, fiind și eu prezent, constatându-se că nu s'a făcut aproape nimic. În urma acestor constatări este adevărat, că dl prefect a dat bune lecții poporului, după care am luat și eu

cuvântul tot în sensul acela. Nu înțeleg de ce nu ar fi sunat aceia cuvântare de legitimitate înfruntare acelor persoane cari într-adevăr nu au manifestat nici un interes față da lucrări.

Rog respectuos domnule Redactor, să rectifică ceiaze se poate.

Mulțumind-vă, etc.

Halmagi, 24 Sept.

Mihail Vidu,
revizor-școlar cl. II a

Rectificăm bucuroși reportajul nostru din chestiune, în sensul dorit de d. Vidu, chiar prin faptul că-i publicăm intâmpinarea. Dsa este un vechiu și binemeritat slujitor al culturii satelor noastre — și dacă a putut să se strecoare vre-o eroare, care să-i aducă atingere prestigiului personal, o regretăm.

Cronica externă

Lucrările Ligei Națiunilor

Institutul internațional de cooperare intelectuală

Geneva, 24 (Rador). — În cursul dezbaterilor privitoare la înființarea institutului internațional de cooperare intelectuală, delegatul Franței d. Cassin a spus că toți vechii combatanți francezi cari au suferit atâta după urma războiului, doresc dezvoltarea Societății Națiunilor și sunt gata să o sprijinească pentru întărirea ei.

Delegatul Australiei Charlton a combătut rezoluția. Primul delegat al Australiei d. Groom a declarat, însă că delegații Australiei fac obiectiv de principiu care nu sunt nicidecum îndreptate în contra Franței și că Australia va vota rezoluția. Delegații Iugoslaviei, Poloniei și Belgiei au aprobat călduros oferta Franței.

Discutarea protocolului de siguranță

Geneva, 23. — D. Beneș a prezentat eri comisiunii a treia protocolul de arbitraj și securitate preparat de subcomisiuni. A declarat că țelul a fost de a se stabili un sistem coerent și logic spre a suprima flagelul războiului.

Italia este dispusă să colaboreze la opera comună.

Paul Bozocour aduce proiectului deplina adesiune a Franței și declară, că pactul a stabilit principii luminoase, iar protocolul actual procură instrumentele necesare executării.

Vorbind despre protocolul arbitrajului și ale sancțiunilor, Arthur Henderson menționează că pare a exista o concepție greșită cu privire la rolul pe care consiliul Ligei va fi chemat să-l joace, dacă din nefericire s'ar dovedi necesar de a impune sancțiuni. Agresiunea odată stabilită, consiliul va convoca membrii Ligei spre a impune sancțiunile și a face recomandățiuni. Nu a fost însă vorba nicio dată de a pune trupe sau vapoare la libera dispoziție a consiliului, care să uzeze de danșe după

cum gândește. Nu există de loc intenția de a transforma consiliul Ligei în consiliu de război și de a-i impune sarcina să conducă campaniile militare sau operațiunile navale.

Continuând mai departe Henderson spune: „Va fi nevoie ca flota britanică să poată opera în libertate, spre a asigura succese rapide. Propunem deci să se facă rezerve ca ivindu se un diferent în urma unor operațiuni întreprinse spre a sprijini Liga, acestea să nu fie referite spre orânduirea Curții Permanente de Justiție. Noi credem că salvagardând libertatea de acțiune a flotei britanice, care mai presus de toate este necesară pentru noi, nu procedăm împotriva int-resului general al națiunilor din lume.

Germania vrea să intre ca mare putere în Liga Națiunilor

Berlin, 24. — Eri a avut loc un consiliu de ministri sub președinția cancelarului Marx. Toți miniștri s'au exprimat pentru intrarea Germaniei în Liga Națiunilor. Deoarece chestiunile discutate de Liga Națiunilor nu pot fi aranjate în mod satisfăcător fără de cooperarea Germaniei, rezultă dela sine că Germania nu poate coopera de cât ca mare putere, bucurându-se de drepturi egale cu celelalte mari puteri. Ministrul de externe a fost însărcinat să sondeze pe reprezentanții statelor din Liga Națiunilor dacă cererea Germaniei de-a fi primită în Ligă, se bu ură de toate garanțiile necesare și dacă Germania poate conta pe o deslegare a celorlalte chestiuni, care stau în strânsă legătură cu intrarea Germaniei în Ligă.

Paris, 24. — În legătură cu intrarea Germaniei în Liga Națiunilor, ambasadorul Angliei la Paris a avut o lungă convorbire cu Herriot.

După această conferință, Herriot a discutat chestiunea, prin telefonia fără fir, cu delegația franceză din Geneva.

Economice.

Petroliștii cer reducerea taxelor de export

D. ing. Zentler directorul general al soc. petrolifere „Distribuția“ a înaintat eri dim. d lui secretar general al ministerului de industrie și comerț, în numele Asociației petroliștilor o cerere cuprinzând revendicările societăților petrolifere formulate în ultima sesiune ținută înainte de vacanță de numita asociație.

Pintre aceste puncte figurează și cererea de a se reduce taxele actuale de export prevăzute pentru produsele petrolifere, pe motiv că prețurile mondiale ale petroliferelor sunt astăzi foarte scăzute.

D. dr. I. N. Angelescu a declarat că va supune cererea d-lui ministru al industriei și comerțului.

Capitalul străin în întreprinderile comercializate ale statului

Din cercurile ministerului de finanțe, ni se afirmă că d. Vintilă Brătianu a reușit, în recenta călătorie peste hotare, să obție colaborarea capitalului franco-englez pentru

două mari întreprinderi ce urmează a se comercializa.

Prima din aceste întreprinderi ar fi gazul metan din Ardeal. Toate perimetrele de gaz metan ce se află în proprietatea Statului, precum și toate instalațiunile și sondele ce le posedă azi, ar urma să fie aduse ca aport în noua societate ce se va face după principiile cunoscute ale comercializării, cu colaborarea capitalului franco-englez și a celui național.

A doua întreprindere va fi formată din uzinele și terenurile dela Cugir și Hunedoara, aduse ca aport de Stat, din uzinele și domeniile dela Reșița, cu colaborarea capitalului străin și în special al grupului Winkers.

Aceste uzine vor avea menirea să satisfacă necesitățile de armament și materiale ale României precum și să furnizeze în țările Balcanice.

Exportul vitelor din Bucovina lăsat liber

Exportul vitelor din Bucovina, cât și tranzitul, a fost din nou lăsat liber, aceasta în urma încetării epizotei de febră aftoasă.

Creditarea și consemnarea taxelor vamale

Ministerul de finanțe a trimis vâmlor următoarea circulară:

Vă atragem din nou atențiunea asupra ordinelor circulare No. 171.505 din 2 August și 197.547 din 4 Septembrie 1924, și vă invităm să nu mai operați în creditare sau consemnare de taxe nici un transport de mărfuri de cât numai în baza unui ordin special al ministrului, pentru fiecare caz în parte.

Toate ordinele speciale de creditări sau consemnări date de ministru sunt valabile numai înăuntru termenului prevăzut în ele, sau dacă nu este prevăzut un asemenea termen, valabilitatea lor este de maximum 3 (trei) luni.

După expirarea acestui termen dacă n'ați primit încă ordin de scutire sau de reducere de taxe, veți urmări imediat pe importatori la plata taxelor convenite, sau veți face definitiv sumele consemnate.

Veți aduce la cunoștința importatorilor că pe viitor să se îngrijească din vreme să ceară avantajile pe cari le conferă legea, odată cu comenzile pe cari le fac în străinătate, căci de acum înainte nici chiar ministerul nu va mai admite consemnări de taxe, așa în cât acei cari nu vor la timp beneficiile ce le prevede legea, vor pierde dreptul la aceste avantagii.

Pentru creditările acordate diferitelor autorități ale statului și nelichidare încă, veți forma tablouri de sumele creditate și le veți trimite ministerului, împreună cu duplicatele declarațiunilor de import, spre a putea interveni pentru achitarea lor.

Comunicându-vă cele de mai sus, vă invităm să vă ocupați de aproape de toate aceste chestiuni, pentru ca în termenul cel mai scurt să se poată lichida toate declarațiunile de import cari sunt în suferință.

Devizele și valuta.

Rador, 25 Septembrie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:
Berlin: 125.50 — 125.25
Amsterdam: 203.50 — —
New-York: 526.50 — 526.—
Londra: 2354 — — 2352.—
Paris: 27.85 — 27.75.—
Milano: 2310.— — 2307.50
Praga: 1575.— — —
Budapesta: 69.— — 69.50

Belgrad: 740.— — —
București: 266 — — 265 —
Varșovia: 101.— — —
Viena: 7435.— — 7440 —

București închiderea: Paris 10.50, Londra 879, Berlin—, Newyork 197.—, Milano 870, Zurich 37.80, Viena 28.—, Praga 590, Budapesta —

Valute: Napoleon 780, Marca de aur 47, leva 140, lira turcească 112, font englez 885, franc francez 11.40, franc elvețian 38.—, lira 880, drachma 375, dolar 197.—, coroana austriacă 28.50, coroana maghiară 26.—, so col 585, Marca polonă 37.—.

România :: Comitetul Școlar Județean Arad.

Nr. 1017/1924.

Convocare.

În baza hotărârei comitetului școlar județean din ședința 6 Septembrie 1924, convocăm Adunarea generală școlară județeană în 30 Septembrie (st. n.) a. c. la ora 10 a. m. în sala marșului.

Obiecte:

- 1, Deschiderea adunării generale prin Dl Inspector General Administrativ I. Georgescu, prefectul județului și orașului Arad, ca președintele comit. școlar județean.
 - 2, Darea de seamă a revizorului școlar despre starea afacerilor școlare din județ.
 - 3, Aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli a comitetului școlar județean pe anul 1924.
 - 4, Aprobarea ajutoarelor pentru comitetele școlare sărace, votate de comitetul școlar județean.
 - 5, Aprobarea ajutoarelor pentru reparațiile edificiilor școlare din județ, votate de comitetul școlar județean.
 - 6, Eventualele propuneri.
- La aceasta adunare generală sunt invitați:

Arad, la 12 Septembrie 1924.

Președinte: Prefect, Inspector General Administrativ:
I. GEORGESCU, m. p.

Secretar:

V. SPĂTARIU, m. p.

Tipografia „Aradu

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P.
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)